Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Dvornic Octavian
Dosarul nr. 2a-3778/24 (2-23177432-02-2a-20092024)

D E C I Z I E

08 aprilie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Marina Anton
Judecătorii Dorin Dulghieru și Constantin Roșca
Grefier: Lilia Bulbocean

examinând în şedinţă de judecată publică, desfășurată în limba română, cererea de apel declarată de Daguța Dumitru împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 iulie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Daguța Dumitru către ÎM ,,Supravegherea și Protecția Animalelor, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

Circumstanțele cauzei:

La 12 decembrie 2023, Daguța Dumitru a depus o cerere de chemare în dejucată împotriva ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor”, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău solicitând încasarea solidară a prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

În susținerea acțiunii a indicat faptul că 24 octombrie 2023 aproximativ la ora 19.30 în parcul situat în perimetru străzilor D. Răşcanu, Braniștii. Andrei Doga și Macilor în mun. Chișinău în timpul ce făcea sport (alerga) a fost agresat de un câine fără stăpân, supravegheat de autoritățile mun. Chișinău. În rezultat a fost mușcat în piciorul stâng. Câinele era mare, având vreo 35-40 kg. După ce a mușcat, nu a fugit. A fost nevoit să intre cu el într-o bătălie apărându-se fără nici un dispozitiv de apărare, care nu a durat mult. Totuși a reușit să-l alunge. La ora 19:40 a apelat serviciul 902, care nu l-a ajutat și nu a reacționat nici cum, cu excepția propunerii chemării ambulanței.

A doua zi dimineața, pe data de 25 octombrie 2023 a înțeles, că totuși are nevoie de ajutorul medical. Locul mușcării s-a umflat și au început dureri, tot în ziua dată, la

apelul săi de către serviciul 112 a fost consultat prin telefon și îndrumat să se adreseze la policlinica nr. l din str. 31 August 1989, 63. mun. Chișinău. Adresând-se a fost consultat de medic specialist, rabiolog, care a constatat plagă după mușcătură a coapsei stângi, fapt confirmat prin extras anexat din 25.10.2023. Urmare constatării a prescris un tratament de vaccinare anti rabic,, vaccinare contra tetanos, fapt confirmat prin extras menționat supra și schema de tratament antirabic anexată.

Reclamantul menționează că cursul de tratament l-a administrat, fapt confirmat prin schema de tratament antirabic cu ABHAIRAB 0.5 ml*5 prize. Evidența prizelor cheltuite s-a reflectat în registrele interne a policlinicei și bifele pe schemă menționată supra, deținută de dânsul.

Mai susține reclamantul că în urma examinării medico-legale a fost constatat dureri la nivelul coapsei stângi, în proiecția mușcăturii, precum și pe suprafața anterioară coapsei stângi în apropierea articulației coxo-femurală, se determină o echimoză forma oval-neregulată, cu dimensiuni cuprinse între 11,0x6,0 cm de culoare verzui-gălbuie, intensitate uniformă, cu centru nemodificat, calificând în concluzie ca vătămare neînsemnată a integrității corporale sau a sănătății.

Reclamantul susține că câinele nu a fost provocat de dânsul, astfel, se consideră agresiv și urma a fi prins, în conformitate cu pct. 4.1.20 din Regulamentul privind întreținerea animalelor de companie cu și fără stăpân în mun. Chișinău. aprobat de Consiliul mun. Chișinău, nr. 4/4 din 17.09.2019.

Indică reclamantul că, conform legii, obligația de a supraveghea câinii fără stăpân este în atribuțiile Consiliului municipal al Primăriei mun. Chișinău. Legiuitorul expres a prevăzut aceasta obligație în legislație în scopul protejării locuitorilor municipiului de la pericol provocat de câini fără stăpân.

În executarea obligațiilor sale Consiliul municipal Chișinău a adoptat Regulamentul nr.4/4 din 17.09.2019 privind întreținerea animalelor de companie cu și fără stăpân în mun. Chișinău și Regulament privind capturarea, transportarea, evidență și îngrijirea câinilor și a pisicilor fără supraveghere și fără stăpân din num. Chișinău. În acest scop a creat și întreprinderea municipală ”Supravegherea și Protecția Animalelor”, care este subordonată Primăriei și Consiliului Chișinău.

Scopul acestor regulamente primordial este de a asigura securitatea vieții și sănătății oamenilor locuitorilor municipiului, ce țin de atribuțiile pârâților.

Conform p.19.4 din Regulamentul privind întreținerea animalelor de companie cu și fără stăpân în mun. Chișinău, aprobat de Consiliul mun. Chișinău, nr.4/4 din 17.09.2019 prejudiciul cauzat sănătății oamenilor provocate de animale se compensează în conformitate cu legislația în vigoare, de către persoane care dețin animale.

Astfel, obligația pârâților este protejarea locuitorilor municipiului, inclusiv și a reclamantului ca locuitor al municipiului, de pericol provocat de câini supravegheați de către întreprinderea municipală ”Supravegherea și Protecția Animalelor”, precum

și de Primăria și Consiliul Chișinău, fiind fondatori și responsabili de activitate și finanțare acestei întreprinderi.

Reclamantul mai susține că în practică acțiunile pârâților nu sunt suficiente, eficiente și nu funcționează în societate, în realitate nu protejează drepturile omului la o viața sănătoasă. Modul, acțiunile și mecanismul stabilit și aplicat (c) în Regulamentele nr. 4/4 din 17.09.2019, nu apără în realitate ca și nu l-au apărat de la câine supravegheat de autoritățile mun. Chișinău, precum și pe ceilalți concetățeni mușcați de acești câini, fapt din care sănătatea sa a fost vătămată, ce se confirmă prin actele medicale competente, pertinente, cum urmează: extras medicului rabiolog din 25.10.2023, raport dc constatare medico-legală din 02.11.2023, schema de tratament antirabic cu ABHAIRAB 0,5 ml*5 prize și poză anexată.

Se mai indică în cerere că autoritățile pârâte nu au luat toate măsurile necesare pentru a evita punerea în pericol a vieții, a sănătății și a integrității fizice ale reclamantului .

Problema nu este soluționată, în circumstanțele deosebite ale speței, prin neluarea de măsuri suficiente pentru a soluționa problema câinilor fără stăpân și prin neplata a unei reparații corespunzătoare pentru prejudiciile suferite, autoritățile și-au încălcat obligația pozitivă de a garanta respectarea vieții private și a sănătății ale reclamantului, asumate în conformitate cu Constituția, articolele, citate supra 18 și 24.

Reclamantul mai susține că în legătură cu acțiunile pârâților neeficiente și culpabile a fost provocat vătămarea sănătății conform descrierii în extrasul medicului rabiolog din 25.10.2023, raport de constatare medico-legală din 02.11.2023, ce reprezintă acele consecințe dăunătoare cu conținut neeconomic care rezultă din atingerile și încălcările drepturilor personale nepatrimoniale.

Din vina pârâților, consecințele vătămării sănătății sale constatate prin acte medicale sus menționate se manifestă prin diminuarea calității vieții, cum urmează: dureri musculare, inflamație, dureri de la injecții (vaccinare), disconfortul sufletesc și emoțional, stres din lupta cu câine, neliniște, tulburări de somn, umblături pe la medici, comisariatul și sectoare de poliție, așteptări în rânduri, încetarea temporară activității de sport. Mai mult ca atât, diminuarea confortului vieții se manifestă prin lipsa magiei ”euforici distractive” a sărbătorilor, ca: aniversarea cu rudele și amicii jubileului său ”cu chefir și coca-cola” de 45 de ani pe 27 noiembrie 23, ce are loc o dată în viață, a Anului Nou, 14 februarie, 8 martie, etc., deoarece tratamentul prevede restricții categorice la consumul alcoolului timp de o lună în timpul tratamentului și 6 luni după finisarea lui, fapt confirmat prin schema dc tratament antirabic anexat.

Reclamantul mai indică faptul că din vina pârâților a fost nevoit să primească tratament antirabic prin injecții (vaccinare). I-au pus viața în pericol, deoarece robia este o boala virala care afectează sistemul nervos și creierul. Este aproape întotdeauna letal odată ce apar simptomele. Vrea să menționeze, că conform consultării medicilor, dacă câinele care a mușcat nu moare în timpul de 14 zile atunci se consideră că nu

este bolnav și tratamentul poate fi încetat, însă până în ziua de azi căutându-l nu l-a văzut. Astfel, tratamentul a urmat deplin.

Menționează reclamantul că cheltuielile medicale și de tratament de vaccinare, precum și expertiza medico-legală au fost suportate de către stat.

Indică reclamantul că procedura prealabilă a fost respectată, fapt confirmat prin anexarea reclamației și dovada înregistrării la Primăria Chișinău a reclamației cu nr. 6903 pe 06 noiembrie 2023. Răspunsul nu a fost oferit la momentul depunerii prezentei acțiuni. Însă, la plângerea depusă pe 02 noiembrie 2023 la Primăria Chișinău i- a fost oferit răspunsul de către I.M. ”Supravegherea și Protecția Animalelor”, fiind dependentă de Primăria și Consiliul. Copia petiției și răspunsului se anexează. Astfel, consideră că procedura prealabilă a fost respectată față de pârâți.

Reclamantul își întemeiază dreptul pretins și cerințele pe art. 18, 24 Constituției, pe Convenția Drepturilor Omului, practică CEDO, inclusiv hotărârile reflectate în prezenta cerere, în speță constatării Curții răspunderii statului, art. art.16, 19, 2014, 2036 Cod Civil al RM, art. art. 3, 4, Legii 136/17.06.2016 privind statutul municipiului Chișinău, art. 14 legii 436/28.12.2006 și Regulamentele aprobate de Consiliul mun. Chișinău, nr. 4/4 din 17.09.2019, precum și pe acte medicale competente, cum urmează; extras medicului rabiolog din 25.10.2023. raport de constatare medico-legală din 02.11.2023, schema de tratament antirabic cu ABHAIRAB 0.5 ml*5 prize și poză anexată, în temeiul art. art. 5, 206 alin.(1), 166,167, Cod de procedură civilă.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iulie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Daguța Dumitru către ÎM ,,Supravegherea și Protecția Animalelor, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 16 iulie 2024, apelantul Daguța Dumitru a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iulie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, o consideră ca fiind ilegală şi neîntemeiată, or, concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.

Prin urmare, hotărârea instanței de fond urmează a fi casată cu adoptarea hotărârii noi, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Daguța Dumitru, să fie admisă integral.

Astfel, pentru aducerea vătămării unei persoane fizice de un câine cu stăpân, răspunde pentru aceasta stăpânul câinelui. Lar, pentru aducerea vătămării unei persoane fizice de un câine fără stăpân, răspunde pentru aceasta statul, în persoana administrației publice locale (Consiliul, primăria), conform legislației și regulamentelor citate mai jos.

În fapt, instanța de fond nu a argumentat, nu s-a expus din ce considerente a respins proba - extrasul medicului rabiolog din 25.10.2023. În acest, extrasul medicului competent examinând fizic (locul mușcării) a constatat mușcătură, fapt din care și a scris în pct.7 al extrasului în enunțul separat. Cuvintele „din spusele pacientului” se referă doar la locul și ora întâmplării, precum și la câinele fără stăpân.

Instanța de fond a apreciat circumstanțele cauzei, explicațiile apelantului și probele prezentate cu privire la mușcătură, incorect. A considerat lipsa mușcăturii deoarece nu a avut loc străpungerea pielii și lipsa sângelui urmare mușcăturii.

Extrasul medicului rabiolog este o proba importantă, pertinentă și confirmă mușcătură de câine. Apelantul Daguța Dumitru a trecut întreg tratamentul antirabic prescris. Acest fapt se dovedește și prin prospectul din vaccin antirabic uman.

Apelantul Daguța Dumitru și-a exprimat dezacordul cu motivul instanței de fond, pe baza căruia, a respins proba - raportul de constatare medico-legală din 02.11.2023. Acest raport deși nu conține o constatare de mușcătură de câine, însă, constată anume în același loc, constatat de rabiolog, urme ale vătămării corporale. Acest raport dovedește suplimentar că există vătămare și acest raport nu contravine probei - extrasul medicului rabiolog din 25.10.2023.

Mai mult decât atât, ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor”, în referința sa, practic a recunoscut acțiunea, indicând că pentru câinele fără stăpân răspunde Primăria mun. Chișinău dacă animalul urmează a fi tratat, conform programei CSVE. Or, potrivit pct. 3.2.8.2. al Regulamentului privind întreținerea animalelor de companie cu și fară stăpân în mun. Chișinău, dacă dauna este provocată din cadrul programului sau custodie CSVE, vina o poartă Primăria Chișinău.

Instanța de fond nu a luat în considerație faptul că prevederile Regulamentului privind întreținerea animalelor de companie cu și fără stăpân în mun. Chișinău, obligă ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor”, stipulată în punctul 4.1.1. al Regulamentului cu privire la capturarea, transportarea, evidența și îngrijirea câinilor și a pisicilor fără supraveghere și fără stăpân din mun. Chișinău: prioritar să asigure capturarea animalelor fără supraveghere și fără stăpân care sunt agresive celor care trăiesc pe teritoriul parcurilor publice, grădinițelor, precum și câinilor pierduți care dețin semne de proprietate. Obligația dată nu a fost executată de ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor”, fapt din care, apelantului i-au fost pricinuite vătămările corporale și prejudiciul moral.

Consideră apelantul Daguța Dumitru ca fiind eronată concluzia instanței de fond cu privire la responsabilitatea la caz a Primăriei mun. Chișinău, doar dacă există ordin cu privire la includerea câinelui ce urmează a fi capturat în programul CSVE. Ordin se emite doar pentru identificarea, reținerea și pentru efectuarea procedurii CSVE. Câinele agresiv, bolnav automat intră în programul CSVE, deoarece urmează a fi eliminat din străzi și prioritar din parcuri, etc. Nu existența ordinului de plasare a câinelui în programul CSVE, ci comportamentul câinelui agresiv și boala lui condiționează includerea câinelui în programul CSVE.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 10 iulie 2024, iar, cererea de apel a fost depusă la 16 iulie 2024, (f.d.64), Colegiul judiciar constată că acesta a fost declarat în termen.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, apelantul Daguța Dumitru a solicitat admiterea apelului și casarea interală a hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 iulie 2024, cu adoptarea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii, pentru motivele invocate în cererea de apel înaintată. Suplimentar, a invocat că faptul că cîinele, care i-a provocat leziuni era fără stăpân, este confirmat prin marcarea urechilor acestuia.

Reprezentanții intimaților ÎM ,,Supravegherea și Protecția Animalelor", Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău, în cadrul ședinței judiciare nu s-au prezentat, procedura de citare legală, fiind respectată în acest sens. Astfel, instanța de apel a considerat posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa reprezentanților intimaților. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

Ascultând explicațiile apelantului, analizând motivele invocate în cererea de apel și studiind materialele cauzei în raport cu prevederile legislației aplicabile la caz, Colegiul civil ajunge la concluzia că apelul declarat urmează a fi admis, cu casarea integrală a hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *,,instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi*

temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces".

Potrivit art. 385 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă ,,*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre".*

În temeiul art. 386 alin. (1) lit. b) și d) Cod de procedură civilă ,,*hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat".*

Art. 387 lit. c) Cod de procedură civilă stabilește că *,,se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească a interpretat eronat legea".*

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă *,,fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, dacă legea nu dispune altfel".*

În corespundere cu prevederile art. 118 alin. (3) al Codului de procedură civilă *,,circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi applicate".*

Totodată, prevederile art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilesc că *,,circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace probante nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace".*

În conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă ,,*instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea,*

veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".

Colegiul civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

Astfel, din actele cauzei rezultă că la 12 decembrie 2023, Daguța Dumitru a depus o cerere de chemare în dejucată împotriva ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor", Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău, prin care a solicitat încasarea în mod solidar a prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanţă a concluzionat asupra netemeiniciei acțiunii depuse de Daguța Dumitru.

Pentru a emite soluţia sus-indicată, instanţa de fond a reţinut că din conținutul raportului de constatare din 01 noiembrie 2023 rezultă că în urma examinării lui Daguța Dumitru s-a constatat echimoză la nivelul coapsei stângi cauzate în rezultatul acțiunilor traumatice a unui obiect contodent dur. Prin urmare nu rezultă că reclamantul la momentul examinării legale avea careva urme de mușcături de animale, așa cum invocă că ar fi suferit la 24 octombrie 2023.

Corespunzător la caz, instanța de fond a mai reținut că reclamantul nu a putut menționa cu certitudine că era un câine fără stăpân sau dacă acesta dispunea de dispozitiv de identificare.

Astfel, instanța de fond a apreciat critic afirmațiile reclamantului precum că a fost agresat de un câine fără stăpîn, ori însăși în înscrisurile anexate la cerere se indică că în parcul unde alerga în ziua cu pricină, mai mulți locatari ai blocurilor str. Andrei Doga, plimbă câinii de rasă care nu respectă regulile de întreținere și plimbare a câinilor.

Ca urmare instanța de fond nu a putut să constate dacă reclamantul a fost mușcat de către un câine cu sau fără stăpân, precum și necesitatea efectuării vaccinelor antirabic. Iar, ce ține de înscrisurile prezentate în sensul probării faptului că

reclamantul a efectuat toate ședințele de vaccinare antirabic, prima instanță le-a apreciat critic, or în acest înscris nu se regăsește familia reclamantului.

Verificînd legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei de fond, coroborat normelor de drept material aplicabile raportului juridic litigios, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii de Apel Centru consideră întemeiat apelul declarat de către Daguța Dumitru, pasibil de a fi admis, cu casarea integrală a hotărârii primei instanţe, cu emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

Astfel, analizând circumstanţele faptice ale cauzei şi actele anexate la materialele dosarului, instanţa de apel reţine că apelantul Daguța Dumitru, în conținutul acțiunii promovate, a indicat că la data de 24 octombrie 2023, aproximativ la ora 19.30, în parcul situat în perimetrul străzilor D. Răşcanu, Braniștii, Andrei Doga și Macilor, din mun. Chișinău, în timp ce făcea sport (alerga) a fost agresat de un câine fără stăpân, supravegheat de autoritățile mun. Chișinău. În rezultat a fost mușcat de piciorul stâng.

În acest context, apelantul Daguța Dumitru a administrat la lucrările dosarului trimitere-extras privind adresarea la medic la data de 25 octombrie 2023, în care s-au indicat circumstanțele sus-enunțate, fiind prescris tratament în acest sens, (f.d.8).

În aceeași ordine de idei, a fost prezentată copia raportului de constatare din 01 noiembrie 2023, din conținutul căruia rezultă că în urma examinării medico-legală și a documentelor medicale pe numele cet. Daguța Dumitru, s-au constatat: echimoză la nivelul coapsei stângi, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur cu suprafața de interacțiune limitată posibil în timpul și circumstanțele indicate, și se califică ca vătămare neînsemnată a integrității corporale sau a sănătății, (f.d. 9-10).

De asemenea, în contextul probării circumstanțelor descrise de apelantul Daguța Dumitru în conținutul cererii de chemare în judecată, acesta a mai atașat schema de tratament antirabic, precum și imaginea foto, (f.d.11-12).

Corespunzător, Colegiul atestă că la data de 2 și respectiv 3 noiembrie 2023, la sediul Inspectoratului de poliție Rîșcani mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău au fost înregistrate petițiile reclamantului Daguța Dumitru, prin care anunță că la 24 octombrie 2023 în parcul situat în perimetul străzilor D. Rîșcanu, Braniștii, Andrei Doga a fost agresat de un câine nesupravegheat. A solicitat luarea măsurilor adecvate cu rezultat efectiv în scopul eliminărilor câinilor fără stăpân din străzi, (f.d 13-14,17-18).

Prin răspunsul oferit de către ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor”, la data de 21 noiembrie 2023 se informează că în prezent derularea procesului de capturare, deparazitare, vaccinare și sterilizare a animalilor fără stăpân continuă ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor” în conformitate cu pct.12.4.5. din Regulamentul cu privire la capturarea, transportarea, evidența și îngrijirea câinilor și a pisicilor fără supraveghere și fără stăpân din mun. Chișinău, anexa nr. 2 la decizia

CMC nr 4/4 din 17.09.2019 după petrecerea procedurilor de capturare, de parazitare, vaccinare și sterilizare animalelor fără stăpân, animalele sunt eliberate în habitatul său, în locul unde au fost capturate cu excepția terenurilor de joacă pentru copii, terenurilor sportive, piețelor teritoriilor instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale și celor destinate alimentației publice, (f.d. 15).

Din conținutul răspunsului IP „Serviciul Național Unic Pentru Apelurile de Urgență 112" din 01.03.2024, se atestă precum că apelantul Daguța Dumitru la data de 24 octombrie 2023 a efectuat două apeluri telefonice la serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112, un apel a fost clasificat ca fiind involuntar, deoarece pe durata acestuia apelantul nu a comunicat nici o informație, iar în urma procesării celui de al doilea apel, Operatorul 112 a transmis prin apel telefonic informația comunicată dispeceratului Primăriei mun. Chișinău, (f.d.30).

Astfel, conform art. 9 alin. (1) și (2) lit f) Cod Civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar: în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

În acord cu prevederile de la art.16 alin.(1) lit. g) și alin. (2) Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile Legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial. Metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sînt întrunite condiţiile stabilite de lege şi, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

În corespundere cu art.19 alin.(1), (3) și (5) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

În temeiul reglementărilor de la art. 1998 alin. (1) și (3) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. O altă persoană decît autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Potrivit art. 2014 Cod Civil, proprietarul unui animal sau persoana care se serveşte de animal în timpul serviciului răspunde de prejudiciul cauzat de acesta, fie că se afla în paza sa, fie că a scăpat de sub pază. Obligaţia reparaţiei nu apare dacă prejudiciul a fost cauzat de un animal domestic predestinat activităţii profesionale, de întreprinzător sau obţinerii de mijloace pentru întreţinerea proprietarului, iar proprietarul animalului a asigurat grija cuvenită pentru supravegherea animalului, sau

dacă prejudiciul s-a produs chiar şi în cazul manifestării unei asemenea griji. Persoana care, în baza contractului încheiat cu posesorul animalului, şi-a asumat obligaţia de a supraveghea animalul răspunde pentru prejudiciul cauzat de acesta dacă nu demonstrează nevinovăţia sa.

Dispoziția de la art. 2022 alin. (1) Cod civil, statuează precum că se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecinţa faptei acelei persoane ori consecinţa izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.

În temeiul Regulamentelor privind întreținerea animalelor de companie cu şi fără stăpân în municipiul Chișinău și privind capturarea, transportarea, evidența și îngrijirea câinilor şi a pisicilor fără supraveghere și fără stăpân din municipiul Chișinău, aprobate prin decizia nr. 4/4 a Consiliului mun. Chișinău din 17 septembrie 2019, prezentul Regulament are drept scop protejarea vieții şi a sănătății oamenilor. consolidarea moralității şi atitudinii umane a societății, protecția animalelor împotriva suferințelor și decesului ca urmare a tratamentului crud aplicat față de acestea, precum şi protecția drepturilor animalelor. Prezentul Regulament are scopul de a asigura securitatea vieții şi a sănătății oamenilor. consolidarea moralității şi atitudinii umane a societății, protecția animalelor împotriva suferințelor şi decesului ca urmare a tratamentului crud aplicat față de acestea, precum şi protecția drepturilor acestora.

Pct. 2 din Regulamentul privind întreținerea animalelor de companie cu şi fără stăpân în municipiul Chișinău, câini și pisici nesupravegheate şi fără stăpân (fără adăpost) - animale rămase fără ingrijirea omului şi fără supraveghere directă din partea stăpânului (proprietarului). aflate in stradă sau în alte locuri publice. fără însoțitor (în continuare - animale nesupravegheate şi fără stăpân); crotaliere - ataşarca unei crotalii la urechea animalului; identificarea animalelor - proces de aplicare pe urechi şi/sau pe gât a crotaliilor, zgārzilor, microcipurilor. care nu afectează viața și comportamentul animalelor; Serviciul de Gestionare şi Protecțic a Animalelor-Serviciul din cadrul Primăriei municipiului Chişinău, autorizat de Consiliul municipal să asigure controlul protecția animalelor (în continuare - SGPA); câini considerați periculoși - câini care au manifestat deja agresivitate, fără a fi provocați, față de oameni şi animale, fapt atestat de reclamant şi martori, confirmat printr-un proces-verbal corespunzător (act) întocmit în conformitate cu cerințele legislației Republicii Moldova; câine care manifestă comportament agresiv- câine care prin acțiunile comportamentul său poate vătăma alte ființe sau cauzează pagube materiale.

În temeiul pct. 3.2.8.2 din același Regulament, dacă dauna este provocată de un animal din cadrul programului CSVE, custodie CSVE, vina o poartă în totalitate primăria mun. Chişinău.

Potrivit pct.pct. 11.2 și 11.3 din prezentul Regulament, gestionarea numărului de animale fără adăpost se realizează prin capturare, sterilizare, adopție, supraveghere (curatelă) prin programul „Capturare – Sterilizare-Eliberare".

Câinii care se află în locuri publice (străzi, curți, parcuri, scuaruri etc), fără persoane însoțitoare, cu excepția celor crotaliați (metoda programului „Capturare -

Sterilizare - Eliberare") sunt considerați fără adăpost şi sunt supuşi capturării obligatorii de către serviciile speciale de capturare. Aceştia urmează să fie plasați în punctul de întreținere temporară. Iar, ulterior se asigură: identificarea, înregistrarea, tratarea şi restituirea către proprietar, iar dacă câinele nu are proprietar. transmiterea la azil sau unei alte persoane care doreşte să îl adăpostească sau eliberarea în habitatul obişnuit.

Conform prevederii de la pct. 14.1 din același Regulament, pe teritoriul municipiului Chişinău este pus în aplicare programul„Capturare Sterilizare- Vaccinare - Eliberare". Iar, în baza pct. 14.15, câinii marcați pot fi capturați în cazul în care: prezintă un pericol pentru societate, dar numai în baza deciziei Departamentului pentru Controlul şi Protecția Animalelor, luată de către comisia menționată în punctul 14.16.

Iar, potrivit pct. 18 din Regulamentul privind întreținerea animalelor de companie cu şi fără stăpân în municipiul Chișinău, controlul respectării prezentului regulament, este pus în sarcina primăriei.

În continuare, conform pct. 2.1 din Regulamentul privind capturarea, transportarea, evidența și îngrijirea câinilor şi a pisicilor fără supraveghere și fără stăpân din municipiul Chişinău, scopurile de lucru cu animalele fără supraveghere şi fără stăpân din municipiul Chişinău constau în: asigurarea populației a unui nivel sanitar epidemiologic corespunzător a bunăstării promovarea și asigurarea unui tratament uman față de animale.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și, raportându-le la suportul probatoriu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru constată că prima instanţă nu a elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile acesteia, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei, precum și a aplicat eronat normele de drept material.

În susținerea concluziei sus-enunțate, Colegiul, pornind de la aplicarea raționamentelor legale de mai sus, instanța de judecată punctează că răspunderea delictuală include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă și prejudiciu și vinovăție. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Cu referire la speța deferită justiției, în sensul declarat, posesorul sau proprietarul animalelor poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat doar în cazul existenţei condiţiilor generale pentru răspunderea delictuală.

Astfel, se va avea în vedere, că răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale, se aplică numai în cazul prejudiciilor cauzate de animale care se află în paza juridică a unei persoane, asupra lor putînd fi exercitată, în mod independent, o putere de dirijare, control şi supraveghere.

Având în vedere circumstanțele esențiale ale pricini în raport cu normele legale sus-enunțate, instanța de apel conchide în favoarea faptului existenței la caz, a responsabilității Primăriei mun. Chișinău pentru faptul cauzării prejudiciului, manifestat prin vătămarea sănătății apelantului Daguța Dumitru de către un animal fără stăpân din cadrul programului „Capturare Sterilizare-Vaccinare-Eliberare", această din urmă circumstanță, fiind confirmată suplimentar prin explicațiile apelantului Daguța Dumitru oferite în cadrul ședinței instanței de apel, cu privire la faptul că cîinele care i-a provocat leziuni era marcat (fiind aplicat pe urechi a crotaliilor).

Soluția instanței de apel este fundamentată în baza probatoriului administrat la actele cauzei, apelantul Daguța Dumitru, manifestând diligență în acest sens, în vederea demonstrării faptei și a prejudiuclui suportat, reieșind din natura prejudiciului cauzat. Pe de altă parte, intimata Primăria mun. Chișinău nu a prezentat obiecții concludente, în vederea combaterii și excluderii în totalitate a celor indicate, în susținerea acțiunii promovate de către apelantului Daguța Dumitru.

Astfel, în viziunea Colegiului, lucrările dosarului permit în esență de a concluziona în favoarea existenței a elementelor răspunderii delictuale, și anume a prejudiciului suportat, confirmat prin: trimitere-extras din 25 octombrie 2023, raportul de constatare 01 noiembrie 2023, schema de tratament; a faptei ilicite, confirmată prin: petițiile înregistrate la Primăria mun. Chișinău și la Inspectoratul de poliție Rîșcani, mun. Chișinău, informația privind apelurile de urgență; precum și a legăturii cauzale dintre fapta ilicită și prejudiciul cauzat.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel notează că la caz, reieșind din normele legale sus-enunțate, este exclusă responsabilitatea intimaților ÎM „Supravegherea și Protecția Animalelor și Consiliul mun. Chișinău, pentru suportarea prejudiciului invocat și susținut de către apelantul Daguța Dumitru.

Prin urmare, pentru aceste raționamente, instanța de apel consideră neîntemeiată concluzia dată de prima instanță cu privire la faptul imposibilității constatatării faptului dacă apelantul a fost mușcat de către un câine cu sau fără stăpân, precum și necesitatea efectuării vaccinelor antirabic, apreciind critic actele medicale în acest sens.

Pe cale de consecință, hotărârea primei instanţe, urmează a fi casată integral, cu emiterea a unei noi hotărâri privind admiterea parțială a acţiunii.

În continuare, în conformitate cu reglementările de la art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea

prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

În această ordine de idei, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, reieșind din circumstanțele cauzei, nivelul emoțiilor trăite, este primordială în asigurarea unei despăgubiri eficiente și excluderea caracterului de victimă în condițiile art. 2 din Convenție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru reține că apelantul Daguța Dumitru a suportat un puternic impact emoțional, suportând în esență o vătămare neînsemnată a integrității corporale.

Prin urmare, instanța de apel conchide că urmează a fi încasată din contul intimatei Primăria mun. Chișinău în beneficiul lui Daguța Dumitru, suma de 8000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ca fiind o sumă echitabilă și proporțională, în rest, suma care excede cuantumul sus-indicat de respins ca neîntemeiată.

Astfel, având în vedere că prima instanţă a stabilit circumstanţele pricinii, și nu este necesară verificarea suplimentară şi administrarea de noi dovezi, însă a interpretat eronat normele de drept material, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a admite apelul, de a casa integral hotărârea instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțoiunii, prin încasarea din contul Primăriei mun. Chișinău în beneficiul lui Daguța Dumitru a sumei de 8000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest, acțiunea fiind pasibilă de a fi respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. c), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de Daguța Dumitru.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 iulie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Daguța Dumitru către ÎM ,,Supravegherea și Protecția Animalelor, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea a unei noi hotărâri:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Daguța Dumitru către ÎM ,,Supravegherea și Protecția Animalelor, Consiliul mun. Chișinău și Primăria

mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează din contul Primăriei mun. Chișinău în beneficiul lui Daguța Dumitru a sumei de 8000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, se respinge, ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Daguța Dumitru către ÎM ,,Supravegherea și Protecția Animalelor, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău cu privire la repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Marina Anton

Judecătorii: Dorin Dulghieru

Constantin Roșca